

ВЕКОЛОГІЧНИЙ ВІСНИК

січень-лютий 2011 №1 (65)

У номері

НАЙАКТУАЛЬНІШЕ

Ліквідація екологічної експертизи – загроза довкіллю

ЕКОЛОГІЧНА ПОЛІТИКА

Національний проект «Україна на шляху до "зеленого зростання"»

Тимочко Т. В.

Глобальні стратегічні моделі та український вибір

Гардашук Т. В.

АНТРОПОГЕННІ ПРОБЛЕМИ ДОВКІЛЛЯ

Особливості формування екологічної небезпеки регіону під впливом техногенних землетрусів

Шмандій В. М., Бредун В. І., Харламова О. В.

Генетические аспекты Чернобыльской катастрофы – 25 лет спустя

Коновалов В. С.

ОХОРОНА НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

Гірничо-екологічний моніторинг як важлива складова сталого функціонування гірничопромислових комплексів

Горова А. І., Крупська Л. Т., Павличенко А. В., Грунтова В. Ю.

ПРАВОВІ АСПЕКТИ ЕКОЛОГІЇ

Правове регулювання державного контролю і нагляду у сфері гарантування радіаційної небезпеки

Сушик О. В.

Міжнародно-правові проблеми гуманітарної співпраці у сфері подолання надзвичайних ситуацій

Балюк Г. І., Ковальчук Т. Г.

Формування національної екологічної мережі в контексті сталого розвитку: правовий аспект

Ковтун О. М.

ЕКОЛОГІЧНО ЗБАЛАНСОВАНІ ТЕХНОЛОГІЇ

Сучасні технології зменшення токсичності урбанізованого середовища

Білик Т. І., Штика О. С.

Екологічне різноманіття агробіоценозів як передумова впровадження системи точного землеробства на рекультивованих землях

Грицан Ю. І., Демидов О. А., Жуков О. В.

СТАНДАРТИЗАЦІЯ І СЕРТИФІКАЦІЯ В ЕКОЛОГІЇ

Еволюція розвитку стандартизації і сертифікації: тенденції, наукове обґрунтування та перспективи

Скрипчук П. М., Шевчук Г. М., Скрипчук М. П.

ЕКОЛОГІЧНА ОСВІТА ТА ВИХОВАННЯ

Зміст і структура екологічної освіти в контексті сталого розвитку

Скиба Ю. А., Лазебна О. М., Скиба М. М.

Трибуна Молодого вченого

Особливості екологічного маркування продуктів харчування в Україні

Архіпова Г. І., Проценко Д. В., Тройченко О. В.

ПРИРОДНО-ЗАПОВІДНИЙ ФОНД

Заповідне Розточчя – природна перлина України

Гетьман В. І.

ПРИРОДООХОРОННІ АКЦІЇ ВЕЛ

Турбота про пташок взимку

Белан В. Ю.

Науково-популярний
екологічний журнал

Засновники:

Всеукраїнська

екологічна ліга

ТОВ «Центр екологічної освіти
та інформації»

Заснований у 2002 р.

Відповідальний редактор

Тимочко Т. В.

Редактор Козловська М. С.

Комп'ютерна верстка Бойко А. І.

Адреса редакції:

01033, м. Київ,

вул. Сакаганського, 30-В, оф. 33

E-mail: vel@ecoleague.net

Свідоцтво про реєстрацію

Держкомітету інформаційної

політики, телебачення

та радіомовлення України

серія КВ № 8487 від 01.03.2004 р.

Видання рекомендовано

до друку Науковою радою

Всеукраїнської екологічної ліги

Відповідальність за достовірність

та зміст інформації несуть

автори публікацій

При передруку посилання на

журнал «Екологічний вісник»

є обов'язковим

Використано фотоматеріали

Білозерської О., Бойчука В.,

Швець О.

Здано до набору 14.02.2011 р.

Підписано до друку 24.02.2011 р.

Формат 60x84 1/8.

Ум. фарбовідб. – 11.

Обл.-вид. арк. – 5.

Папір крейдований.

Друк офсетний.

Наклад 700 прим.

Передплатний індекс 01154

© Всеукраїнська екологічна
ліга 2011

Зміст і структура екологічної освіти в контексті сталого розвитку

Скиба Ю. А., кандидат біологічних наук, доцент, завідувач кафедри екології
Лазебна О. М., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри екології
Скиба М. М., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії та методики навчання природничих дисциплін
 Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова

НАВІТЬ побіжний погляд на стан екологічної проблематики за останнє десятиліття дає підстави для висновку, що зусилля світового співтовариства щодо поліпшення ситуації не викликають оптимізму. Кількість населення планети вже перевищила 6 млрд осіб. За останні 10 років площа тропічних лісів скоротилася більше ніж на 100 млн га, запаси нафти – на 30 млрд т, з них 20 млрд т згоріло у двигунах легкових автомобілів. Тому організувати людську діяльність у навколишньому середовищі, яке є і середовищем існування самої людини, треба так, щоб ця діяльність не тільки не виходила за межі адаптаційних можливостей людини, а й забезпечувала збереження біосфери у стані, оптимальному для життя. На думку відомого американського політика-еколога А. Гора, «... нам слід вдатися до рішучих і недвозначних дій: ми маємо перетворити збереження довкілля на головний організуючий принцип нашої цивілізації. Свідомі ми того чи ні, але нас уже втягнуто у героїчну битву за відновлення рівноваги на нашій планеті, і хід цієї битви не зміниться, аж поки більшість людей світу не буде пробуджено спільним усвідомленням нагальної небезпеки, що загрожує нам усім, і вони не об'єднаються задля її подолання». Тому для розв'язання цієї проблеми чільне місце має посісти екологічна освіта.

До змісту екологічної освіти повинні увійти матеріали про необхідність виходу з екологічної кризи, про перехід суспільства до сталого розвитку і досягнення ним якісно нового стану – екологічного суспільства як ступеня ноосферної якості цивілізації.

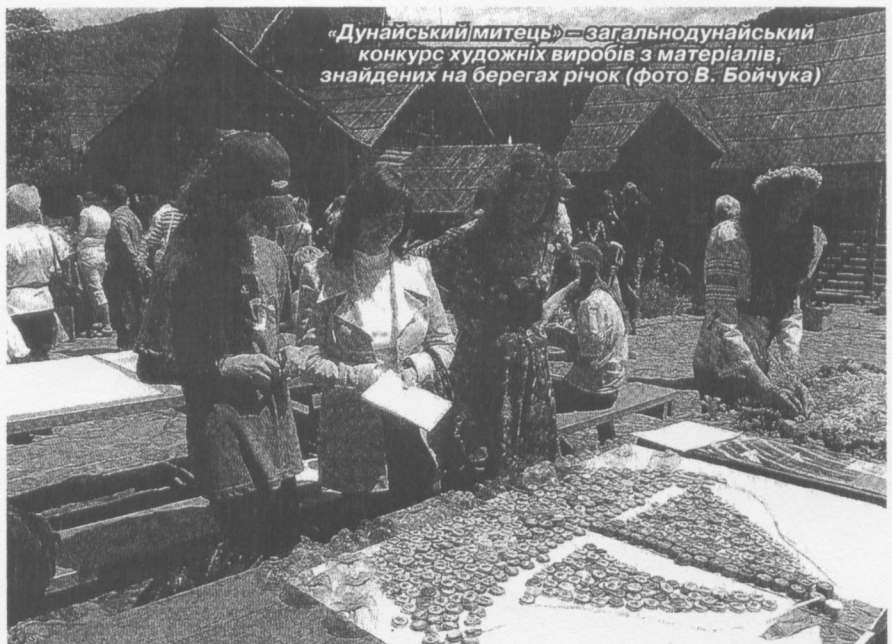
Існує точка зору, за якою перехід до сталого розвитку неможливий без розвитку системи освіти взагалі і екологічної зокрема, без змін вектора впливу людини

на навколишнє середовище. Стратегія переходу до суспільства сталого розвитку має торкатися формування нової моралі, свідомості, виховання.

На думку А. Урсула, екологічна освіта зможе посісти беззаперечне місце за умови, якщо вона буде орієнтована на сталий розвиток. Екологізація освітнього процесу стає пріоритетним механізмом впровадження екобезпеки. За умови різних підходів до розгортання екологічної освіти важливим залишається спрямування її змісту на вихід з екологічної кризи, гарантування екологічної безпеки сталого розвитку. Екологічна освіта у контексті сталого розвитку набуває статусу інтегруючого чинника освіти в цілому, визначає її стратегічну мету і провідні напрями, вона має світоглядний характер і ґрунтується на усвідомленні людиною себе як частини довкілля, передбачає розвиток екологічної культури суспільства, процес її має бути системним, обов'язковим і безперервним.

З огляду на те, що концепція сталого розвитку декларує формування якісно нового стану суспільства, в якому провідною ознакою кожної країни повинні стати духовно-моральні цінності і знання, а екологічна освіта має посісти провідне місце. На думку американських науковців, слід визнати такі резерви освіти:

- визнати сталий розвиток як парадигму для освітніх змін;
- обґрунтувати екологічну підготовку кожного учня таким чином, щоб зміст сталого способу життя брався до уваги як мета в базовій та основній програмах на всіх рівнях освіти;
- наповнити екологічним змістом усі навчальні предмети;
- розробити програми екологічної освіти для спеціалізації у більшості коледжів та університетів;
- активізувати дослідження широкого спектра екологічних і культурних проблем, які розглядають взаємодію людини і навколишнього середовища;
- співвідносити реформи освіти з розвитком екологічної освіти.

«Дунайський митець» – загальнодунайський конкурс художніх виробів з матеріалів, знайдених на берегах річок (фото В. Бойчука)

ти на національному і міжнародному рівнях.

Освіта в контексті сталого розвитку має бути всеохоплюючою.

Українські вчені М. Дробноход, Ф. Вольвач визначають такі функції екологічної освіти у контексті сталого розвитку:

1. Розкриття комунікативних можливостей людини через з'ясування понять, які є необхідним компонентом сучасного комунікативного мінімуму кожної людини незалежно від її освітнього і соціального статусу.

2. Інформативна, тому що громадяни одержують дані про природні явища, природні ресурси, місце людини в природі та ін.

3. Формування особистості учня, молоді людини і громадянина, здатність логічно мислити, вміння передбачати наслідки своєї поведінки в природі та суспільстві.

На саміті в Ріо-де-Жанейро (1992 р.) було проголошено механізм реалізації концепції сталого розвитку. У документах, прийнятих на конференції, освіта трактується як важливий інструмент забезпечення сталого розвитку, виходячи з того, що рівень екологічної культури людини не відповідає реаліям часу, а виправити таке становище можна лише за умови розроблення, удосконалення і впровадження сучасних освітніх програм. Провідним завданням такої освіти є формування усвідомленості екологічних і етичних норм, цінностей і ставлень, стилю життя, що потрібно для забезпечення сталого розвитку. Завдання щодо формування освіти для цілей сталого розвитку:

– забезпечити освіту, спрямовану на розвиток і збереження навколишнього середовища для людей різного віку;

– залучити концепції розвитку і охорони навколишнього середовища до всіх навчальних програм з аналізом причин, що зумовлюють основні проблеми;

– забезпечити залучення школярів до місцевих і регіональних досліджень стану навколишнього середовища.

На всесвітньому саміті зі сталого розвитку (Йоганнесбург, 2002 р.) було проголошено Декаду освіти для сталого розвитку, що розпочалася з 2005 р.

Британські вчені розглядають освіту для сталого розвитку як синтез екологічної освіти і освіти для розвитку. Деякі науковці пропонують замінити екологічну освіту освітою для сталого розвитку, оскільки вона розкриває можливості людини виживати і успішно діяти у сучасному світі. Таким чином, освіта для сталого розвитку спрямована на розвиток можливостей людини до постійного навчання, і в такий спосіб відбувається повна переорієнтація цілей процесу освіти. Якщо екологічна освіта потребує окремої позиції у навчальних планах серед інших дисциплін як окремий вид знань і підходів, то освіта для сталого розвитку передбачає повну зміну системи освіти як такої.

Отже, запропоновані підходи до змісту і завдань екологічної освіти і освіти для сталого розвитку вказують на певні розбіжності, тому ці види освіти не слід отожднювати.

Прайс-лист на рекламу та комерційну інформацію в журналі «Екологічний вісник»

Площа	Обсяг стор.	Чорно-біла (грн)
205×290	1	400
205×145	1/2	200
105×145	1/4	100
105×75	1/8	50
Обкладинка повнокольорова (205×290):		
4 сторінка		1000
3 сторінка		700
2 сторінка		800

У тому числі ПДВ і податок на рекламу.

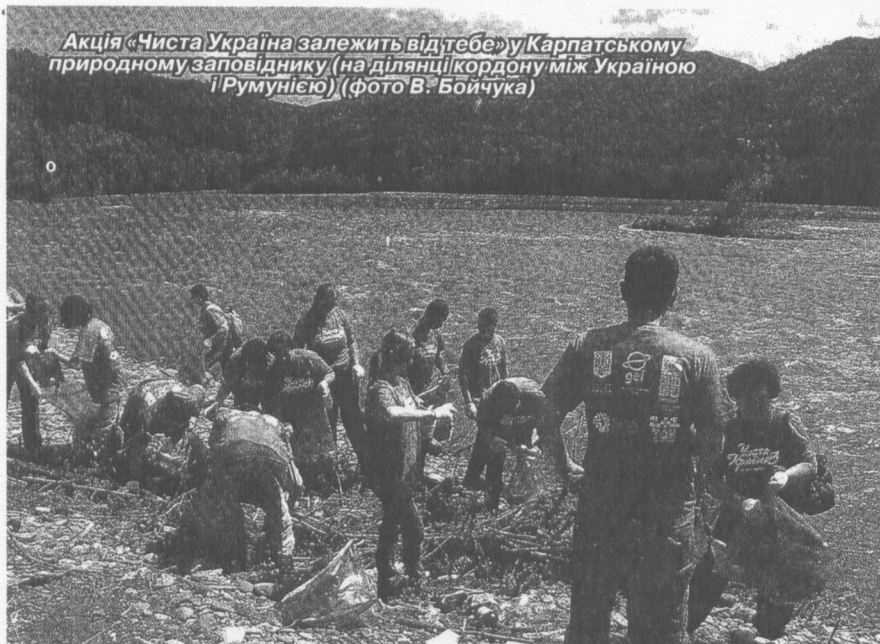
Наклад 700 примірників.

Кожен передплатник нашого видання користується пільгами при розміщенні на сторінках журналу реклами та комерційної інформації і має право на безкоштовне опублікування одного рекламного оголошення протягом року.

Для цього необхідно разом з макетом рекламного оголошення надіслати на адресу редакції ксерокопію квитанції про передплату журналу «Екологічний вісник».

Наш передплатний індекс – 01154

Поштова адреса редакції:
01033, м. Київ,
вул. Саксаганського, 30-В, оф. 33
E-mail: vel@ecoleague.net

Акція «Чиста Україна залежить від тебе» у Карпатському природному заповіднику (на ділянці кордону між Україною і Румунією) (фото В. Бойчука)